

ЗАГАЛЬНОНАЦІОНАЛЬНА ЗГОДА ТА РОЛЬ ПАРЛАМЕНТУ В ЇЇ ДОСЯГНЕННІ

Прикметною ознакою діяльності українського парламенту різних скликань була політична войовничість і складність досягнення згоди з питань внутрішньої і зовнішньої політики. Виборча кампанія Верховної Ради у 2012 році, як і минулі роки, проходила доволі напружено. У більшості населення сформувався стійкий, але викривлений образ законодавчого органу як зібрання для взаємних звинувачень і нав'язування волі. В той же час явно недооцінюються роль і об'єктивні можливості парламенту для артикуляції і конституювання в ухвалюваних законах загальнонаціональної згоди.

За визначенням вчених, згода виступає конституюючою підвалиною *соціального* як специфічно людського способу буття, взаємодії між політичними акторами, що засновані на згоді у найвищих цілях, приміром, що закріплені конституцією, ми розглядаємо як єдино можливий субстрат нормально функціонуючого політичного процесу.

Згода між його суб'єктами постає, насамперед, як усвідомлена ними у зв'язку з їхнім суспільним статусом і призначенням і продемонстрована інтелектуальна, моральна, психологічна, комунікативна готовність до фахової діяльності на основі принципів рівноправ'я з партнерами, правової захищеності кожного з них і розуміння невідворотності легальним шляхом відновити справедливість, що випливає з чинних правил гри, які досягнуті, зафіксовані, визнані і в той же час постійно змінюються, що, своєю чергою, передбачає єдність підтримувати громадський дискурс з актуальних питань і діалог держави з громадянським суспільством, влади з опозицією.

Особливо слід підкреслити, що необхідність постійного діалогу диктується тим, що загальним підґрунтям для досягнення консолідації політичної еліти виступає згода у відносинах «народ - влада», яка настає не як ситуативне знайдене рішення і не може бути реалізована в форматі довільно окресленого комплексу окремих політичних, соціальних або економічних заходів, тим паче непродуманих, вимушених. Ці взаємини повинні носити універсальний характер безупинного політичного процесу, що закономірно формує й підтримує довіру народу до влади - основу згоди.

Отож, важливим витоком згоди, умовою її збереження і відтворення виступає соціальна довіра, яку ми визначаємо як готовність до конструктивних взаємин із соціальним Іншим на основі спільного визнання політико-правових норм, що забезпечують захист ключових екзистенціальних потреб кожного партнера, поваги до особистої автономії у форматі прийнятого на цей час в якості легітимного і тому очікуваного переліку дій, вчинків, загалом політичної поведінки. В умовах усвідомленого конфліктного протистояння між соціальними, політичними акторами довіра можлива у вигляді впевненості, що контрагент по взаємодії, розуміючи неминучість санкцій у разі порушення ним деяких найбільш суттєвих вихідних вимог до поведінки, позбудеться суспільної підтримки з перспективою подальшої для себе маргіналізації і в силу цього діятиме коректно.

У разі конструктивного підходу в процесі осмислення, обговорення суспільної проблеми, оцінювання запропонованих різних шляхів її розв'язання раціонально діючі політичні актори не можуть не знаходити спільні точки, адже цілісність і функціональність суспільного організму забезпечується наявністю цих вузлів, де переплутуються, перетинаються і частково між собою поєднуються різноспрямовані інтереси, ідеї, пріоритети, утворюючи тло загального блага.

Історично сформованим політичним інститутом для реалізації цієї потенційної суспільної згоди, що перебуває в латентному стані, виступає парламент, для якого агора - його первинне, атрибутивне, унікальне призначення, втілення його демократичної суті.

Роль парламенту в досягненні загальнонаціональної згоди розкривається через такі аспекти : історичний, за яким, власне, його поява стала відповідно до нових соціально-стратифікаційних обставин суспільного і владно-державного устрою продовженням і трансформованою формою стародавнього інституту прямої демократії з призначенням виробляти єдине для всіх рішення на основі врахування різних думок; номінативний, за яким парламент представляє інтереси всього населення всієї країни і апеляція до максимального можливого рівня їхнього задоволення об'єктивно постає як індикатор ефективності діяльності самого парламенту, а крім того, парламент представляє інтереси окремих адміністративно-територіальних одиниць, що відбивається у створенні його другої палати; функціональний, за яким діяльність парламенту за визначенням носить колегіальний характер, є: фаховим заняттям окремих осіб з підготовки та ухвалення рішень у форматі «єдиної команди»; структурно-організаційний, за яким у складі демократично обраного парламенту утворюються і діють на постійній і тимчасовій основі різні фракції, а також комітети, комісії, групи, що включають представників тих чи інших партій і окремих депутатів і що приречені до поєднання своїх зусиль, в тому числі й завдяки неформальним стосункам; процедуральний, за яким процес прийняття законів відповідно до вимог регламенту має проходити обов'язкові стадії обговорення та погодження їхніх проєктів, що, власне, повинно схилити до

взаємних компромісів . Законодавча діяльність є вторинною, такою, що, інституційним чином оформлює досягнуту на агорі згоду і вже у зв'язку з нею реалізує своє повноцінне владне покликання.

Отже, демократичним інститутом волевиявлення народу виступає парламент, в якому представлена вся строката палітра суспільних настроїв, політичних ідеологій, економічних інтересів, і який, за характером своєї діяльності, репрезентує увесь загал і тому виражає та захищає, те спільне, найбільш важливе, що об'єднує та здатне консолідувати на основі згоди представників різних політичних спрямувань..